

Inatsisartunut ilaasortaq
Juliane Henningsen
Inuit Ataqtigiit

§ 37 - 111-mut akissut- oqaatsinut politikki

Asasara Juliane Henningsen

Naalakkersuisut apeqquteqaatinnut qujapput. Makkuninnga apeqquteqarsimavutit:

1. Oqaatsinut politikkimut inatsit naapertorlugu ingerlatseqatigiiffiit, namminersortuugunik imaluunniit pisortatigoortuugunik, minnerpaamik qulinik sulisoqarunik oqaatsinut tunngasumik politikkisaminnik sanasussaapput. Manna tikillugu ingerlatseqatigiiffiit qassit oqaatsinut politikkiminnik nakkutillisoqarfimmut nassiussisimanerannik Naalakkersuisut ilisimasaqarnerlutik?

Akissut:

Oqaatsit pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 6, imm. 2 naapertorlugu suliffeqarfiit namminersortut, ikinnerpaamik qulinik sulisullit, pisortani oqartussaasut sullisiveqarfiillu, nakkutillisoqarfimmit qinnuigineqarnertik naapertorlugu, suliffeqarfiup, oqartussaasut sullisiveqarfiulluunniit oqaatsinut politikkiata assilineqarneranik nakkutillisoqarfimmut nassiussisussaataapput kiisalu oqaloqatiginnerit § 4, imm. 3-mi pineqartut pisimaneranut uppersaasussaataallutik.

Suliffeqarfiit imaluunniit pisortani oqartussaasut nakkutillisoqarfimmut oqaatsinik politikkeqarnertik pillugu nassiussinissaminnik pisussaaffeqannginnerat pissutigalugu, naalakkersuisoqarfik 2011-mi, suliffeqarfinnut namminersortunut, pisortani oqartussaasunut sullisiveqarfinnullu arlalinnut, tamakkua oqaatsinik politikkeqarnerisa assilineqarneranik nassiusseqqusilluni kissaateqarsimavoq. Suliffeqarfiit arlallit nammineq piumassutsiminnik oqaatsinik politikkeqarnermik imarisaasa assilineqarnerat naalakkersuisoqarfimmut nassiussimavaat, arlalilli 2011-mi naalakkersuisoqarfiup tamakkuninnga nassiusseqqusinera naapertorlugu nassiussisimapput. Oqaatsinik politikki pillugu nassiussat tunngavigalugit Naalakkersuisut oqaatsinik politikki pillugu siunertarisanik arlalinnik maluginiagaqarsinnaalersimapput.

2. Inatsit naapertorlugu ingerlatseqatigiiffiit inatsimmik eqquutsitsinngitsut akiligassinneqarsinnaapput. Taamungaannaq ilaannaanik misissuineritigut allatigulluunniit nakkutillisoqarsimanerluni?

Akissut:

Manna tikillugu nakkutillissussaataasunit, suliffeqarfiit imaluunniit oqartussaasut inatsimmi piumasaqaataasunik malinninneri pillugit, aaqqissukkamik nakkutilliivigineqarsimangillat. Apeqqummi siullermi akissut naapertorlugu, 2011-mi suliffeqarfiit arlallit paasiniaavigineqarsimapput.

08-07-2013
Sags nr. 2013-085763
Dok. nr. 1269190

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Fax +299 32 20 73
Email: iiknn@nanoq.gl
www.nanoq.gl

3. Akiligassiisitsisoqarsimava/kinguneqartitsisoqarsimava?

Akissut:

Ulloq manna tikillugu nakkutilliisussaataasut akiligassiisimangillat.

4. Naalackersuisut naliliinerat naapertorlugu ingerlatseqatigiiffiit inatsimmik malinnillutik peqataanerat naammaginnartinneqarluni?

Akissut:

Naalackersuisut naliliinerat naapertorlugu Inatsisartut oqaatsinut politikki pillugu inatsisaannik piviusunngortitsineq naammaginnartumik ingerlavoq, tassami oqaatsinik politikki pillugu maleruagassiaasunik nassiusseqqusinermi nassiusorneqartut takutippaat § 4, imm. 1-imi suliffeqarfiit namminersortut, ikinnerpaamik qulinik sulisullit, pisortani oqartussaasut sullissiveqarfiillu oqaatsit pillugit politikkeqarnissaannut piumasaqaataasooq, suliffeqarfinnit oqartussaasunillu arlalinnit naammassineqareersimasooq tassami tamakku ilaat oqaatsit pillugit politikkeqareerput kisiannili taamaattoqarnera ilaatigut sulisunut ersarissumik takuneqarsinnaasimanani. Inatsit oqaatsinut politikkerisap aalajangersimasunik iluseqartinneqarnissaannut piumasaqaatitaqanngilaq pingaarnertulli siunertarineqarpoq suliffeqarfiup oqartussaasulluunniit oqaatsinut politikkiata sulisunut ersarissarneqarnissaa. Tamatumunnga ilanngullugu sulisitsisut sulisumik, oqaatsitigut ilinniartinneqarnissaat, kalaallit kulturianik, oqaluttuarisaanerannik inuiaqatigiittullu atugarisaat pillugit, immikkut pineqartumuinnaq oqaloqatigineqarnissaat pisussaaffigaat, tak. § 4, imm. 3.

5. Oqaatsinut politikkimut atatillugu inatsisip atuuttup allannguuteqarnissaanut Naalackersuisut siunnersuuteqarnialersaarnerlutik?

Akissut:

2010-mi, ukiakkut ataatsimiinnermi (oqaluuserisassaq 50) aallaavigalugu aalajangiinissamik siunnersuutip akuersissutigineqarneranik tunngaveqartumi, Naalackersuisut piumaffigineqarnertik naapertorlugu inatsisiliornissamik piareersaasiorlutik aallartereersimapput, tamatumani aallaavigineqarpoq, suliffeqarfiit pilerisaarutaasa allakkatigullu atuisunut saaffiginnissutaasa kalaallisuttaaq saqqummiuttarnissaannik piumasaqaataasooq pillugu, inatsisiliornissamik Naalackersuisut piumaffigineqarnerat. Naalackersuisut inatsisiliap maannakkutut iluseqartinneqarluni, imaluunniit iluarsaqqinneqareerluni allanngortinneqarluni, saqqummiunneqarnissaanik aalajangiissamaarput.

6. Naalackersuisooqatigiit allapput: ”.. (tusagassiorfitsigut) oqaatsitta pingaarnertut atugaanerat ersarissumik piumasaqaatigineqartariaqarpoq” Taamatut kissaateqarneq qanoq timitalerneqassava qanorlu iliuuseqarnikkut tamanna pissava?

Akissut:

Oqaatsinik nukittorsaanissamut kissaateqarneq arlalitsigut piviusunngortinneqarsinnaavoq. Ilaatigut piviusunngortinneqarsinnaavoq, tusagassiuutit aqqutigalugit innuttaasut oqallitsinneqarnerisigut tusagassiorlutut aamma oqallinnermi akuunissaat kissaatiginarpoq. Taamatut iliuuseqarnikkut Naalackersuisut, innuttaasut akornani oqaatsit qitiutinneqarnissaannik kissaatigisartik angusaqarfigisinnaavaat.

Tamatuma saniatigut Naalakkersuisut, kalaallit tusagassiortut tusagassiaminnik kalaallisut, tamatuma kingorna qallunaatuunngortitassaminnik, allagaqaqqaartarnissaannut pitsaasunik periarfissiinissartik kissaatigaat. Taamaattumik ilaatigut Naalakkersuisut kissaatigaat oqaatsigut pillugit suliaqarnermi nukittorsaanermilu qarasaasiatigut atortuutunik ineriartortitsinermi periarfissanik nukittorsaanissaq ineriartortitsinissarlu, ilaatigut takuuk apeqqutit arfineq pingajuannut akissut.

7. Naalakkersuisooqatigiit aatsitassanut tunngatillugu ima allapput: "Tusarniaasarnerni tamatigut oqaatsit pillugit inatsit malinneqartassaaq." Taamatut oqarnermi suna pineqarpa?

Akissut:

Naalakkersuisut eqqumaffigaat, oqartussaasut ilaasa tusarniaanermi allakkianik qallunaatuunik saqqummiussisarnerat, tamatumani tusarniutit kalaallisuunngortinneqarnerisa piareerniariarpata malinnaatinneqarnissaannik oqaasertaliillutik. Tamatumunnga ilaapput innuttaasut malinnaatinneqarnerat ingammillu aatsitassarsiorneq pillugu paasisutissanik siammarterinermi tuluit qallunaallu oqaasii atorlugit paasisitsiniaasoqartarsimavoq, taamaaliornermi innuttaasut kalaallisut oqaaseqartut tuluttullu aamma qallunaatut oqaatsit tunngavigalugit malinnaasinnaasimanngitsut, paasisutissanik pissarsinissaminnut periarfissaqartarsimanngillat. Pissutsit taamaattut Naalakkersuisunit akuersaarneqarsinnaanngillat Naalakkersuisullu taamaattoqartillugu oqaatsit pillugit inatsisip atuutsinneqarnissaa sulissutigilersaarpaat.

8. Allattariarsornikkut oqalunnikkullu innuttaaqataasut amerlanerit kalaallit oqaasiinik piginnaasaqalernissaat qanoq iliuuseqarnikkut Naalakkersuisunit qulakkeerniarneqarpa – aningaasanut inatsit aqputigalugu ilaatigut tamatumunnga aningaasanik immikkoortitsisoqassasoq takorloorneqarnerluni?

Akissut:

Naalakkersuisut suleqatigiinnissamik isumaqatigiissusiornerminni anguniarpaat "tamatigut kalaallit oqaasiisa nukittorsarneqarnissaat oqaatsittalu ilinniartitsissutigineqarnerani periarfissanik pitsanngorsaaniisaq. Oqaatsitta ilinniartitsissutigineqarneranut periarfissat piuminartuutinneqassapput. Inuit oqaatsitsinnit atuinissaat tunngavissiorneqartussaavoq."

Taamatut anguniagaqarneq ilaatigut periarfissaasut pioreersut atorlugit naammassineqarsinnaavoq aningaasatigut inatsimmi aningaasaliissutit amerlinggikkaluarlugit, soorlu oqaatsinik pikkorissarfiup neqeroorutaasigut, sunngiffimmi ilinniartitsinikkut tamakkualu assigisaasigut iliuuseqarnikkut.

Tamatuma saniatigut Oqaasileriffimmut aningaasaliissutaasussatut 2014-imi Aningaasatut inatsisissamut siunnersuummi kontumut pingaarnermut aningaasaliissutaasut 3,0 mill. kr.-iniit 4,3 mio. kr.-inut qaffanneqarnissaat innersuussutigineqarpoq, tamatumani eqqarsaatigineqarlutik qarasaasiatigut periarfissanik pitsanngorsaaniissanik suliniutissat.

9. Pisortat allaffeqarfiini kalaallit oqaasiinik atuisuunatik sulisuusut taamaattumillu oqaatsinik allanik atuillutik sulisuusut Naalakkersuisut qanoq isumaqarfigivaat?

Akissut:

Naalakkersuisunut pingaerneruvoq sulisut, suliarninnik naammassinnissinnaanissaminut, piginnaassuseqarnissaat. Naalakkersuisut soqutigisaraat sulisut oqaatsitigut, kalaallit, qallunaat, tuluillu oqaasiisit pineqarpata aammali inuttut ineriartortuarnissaat.

Naalakkersuisut kissaatigaat, allaffeqarfinni suliffeqarfinnilu allani sulisut ineriartortuarnissaminut, periarfissaqartinneqarnissaat. Naalakkersuisut isumaqarput, inuit ilikkagaqarluarnerusartut, namminneq pinngitsaalineqaratillu piunassuseqarnermik.

Aappaatigut Naalakkersuisut pingaartippaat innutaasut allaffeqarfinnut saaffigininnerminni oqaatsinik atussallugit toqqissisimanarinerusaminnik atuisinnaanissaat, kalaallisuujuqaluarpata qallunaatuujugaluarpataluunniit.

10. Piffissaq sivilunerusoq eqqarsaatigalugu Naalakkersuisunit anguniarneqarnerluni nunarput tassaassasoq kalaallisuinnaq oqaaseqarfiusoq, imaluunniit siunissami Naalakkersuisunit takorloorneqarpa kalaallit suliffeqarfiutaanni aamma danskit oqaasii immaqalu nunami allamiut oqaasii aamma atorneqarsinnaassasut

Akissut:

Nunatsinni kalaallit oqaasii pisortatigoortumik atorneqartussaapput Naalakkersuisullu siunertarinngilaat Nunatta ataasiinnarmik oqaaseqarfiunissaa. Akerlianik pingaaruteqarlunnarpoq oqaatsit arlallit ilikkarneqarnissaat ingammik inuitissarsiutit ineriartorfusut eqqarsaatigalugit soorlu aatsitassarsiorneq allallu eqqarsaatigalugit.

Naalakkersuisut isumaqarput, kalaallit inuusuttaasa akornanni ilinniartitaanermi anguniarneqartut pingaarnersarigaat, nunami aqutseqataasinnaasunik ilinniartitsinissaq aammalu inuusuttatta silarsuarmioqataanerminnut saatinneqarnissaat. Naalakkersuisut anguniakkatut siunertaraat, inuiaqatigiit peqqissut inuuffigineqarsinnaalernissaat, innuttaasullu inuiaqatigiinni silarsuarmioqatigiiffiusuni suliffissaqartinneqarnissaat.

Taamaattumik Naalakkersuisut kissaatigaat, Nunatsinni suliffeqarfiit nammineq annertunerusumik, suliffeqarfinni oqaatsit sorliit atorneqartarnissaat aalajangersartassagaat, tamannalu aamma ersepoq oqaatsit pillugit inatsisip §-iata sisamaanni, tamannami tunngavigalugu suliffeqarfiit oqaatsinik politikissaminni, ilaatigut suliffeqarfinni oqaatsit sorliit atorneqartarnissaat aalajangersaaffigisartussaavaat. Naalakkersuisut anguniakkatut siunertaraat innuttaasut tamarmik akuutinneqarnissaat innuttaasut kalaallisuinnaq qallunaatuinnarluunniit oqaaseqaraluarpata.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Nick Nielsen